

**«ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ»**

НОВОЯВОРІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Консультативною радою

від 13 січня 2026 року № 07

Абатурова І.І. Абатурова І.І.

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації вчителів

**закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть
реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти
«Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі:
реалізація в професійній діяльності вчителя»**

Розробник: «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Новояворівської міської ради (Серафим Л.Г., консультант «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Новояворівської міської ради; експерт з інституційного аудиту, тренер НУШ; вчитель вищої категорії, звання «старший учитель»)

Напрямок підвищення кваліфікації: сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН від 12.10.2022 № 904)

Термін дії програми: з 13.01.2026 до 13.01.2031 року

Рецензенти:

Абатурова Іванна, директор «Центру професійного розвитку педагогічних працівників» Новояворівської міської ради;

Дорош Михайло, начальник відділу освіти Новояворівської міської ради

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми зумовлена необхідністю впровадження сучасних підходів до навчання в Новій українській школі відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти та Концепції «Нова українська школа». Реформування системи загальної середньої освіти передбачає перехід від знаннєвої моделі до компетентнісної, зорієнтованої на формування ключових і предметних компетентностей, життєвих навичок, розвиток критичного мислення, відповідальності, ініціативності та здатності до співпраці.

Сучасний освітній процес потребує інтеграції компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, середовищного та STEM-орієнтованого підходів, а також використання проблемного, проєктного й кооперативного навчання. Важливою умовою є конструювання компетентнісно орієнтованих завдань, забезпечення практичної спрямованості навчання та організація освітнього середовища, у якому учень виступає активним суб'єктом діяльності.

У зв'язку з цим зростає потреба у формуванні в педагогів здатності свідомо поєднувати сучасні підходи, добирати ефективні методи й освітні інструменти відповідно до мети навчання, очікуваних результатів та формату організації освітнього процесу (очного, дистанційного, змішаного), а також здійснювати рефлексивний аналіз ефективності власних педагогічних рішень.

Програма розроблена відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції «Нова українська школа», Державного стандарту базової середньої освіти, постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» та інших нормативно-правових актів у сфері освіти.

Участь у програмі сприятиме вдосконаленню професійних компетентностей педагогів щодо застосування сучасних підходів до навчання, підвищенню якості освітнього процесу та забезпеченню відповідності педагогічної діяльності вимогам Нової української школи.

Цільова група: вчителі закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти в другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання, 7-9 класи)

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 ЄКТС)

Особливості реалізації програми: Програма реалізується з використанням практикоорієнтованих форм роботи: аналізу педагогічних кейсів, моделювання навчальних ситуацій, конструювання фрагментів уроків, розроблення компетентнісно орієнтованих завдань. Особлива увага

приділяється застосуванню проблемного, проєктного та кооперативного навчання, організації глибинного навчання та розвитку критичного мислення учнів.

Реалізація програми передбачає активну участь слухачів у професійній взаємодії, обговоренні ефективних освітніх практик, виконанні індивідуальних і групових завдань, спрямованих на впровадження компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого та STEM-орієнтованого підходів в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

У процесі навчання учасники здійснюють аналіз ефективності застосування сучасних підходів у власній педагогічній практиці, розробляють компетентнісно орієнтовані завдання, моделюють фрагменти уроків із використанням проблемного, проєктного та кооперативного навчання, а також планують індивідуальні кроки щодо вдосконалення впровадження сучасних підходів у своїй професійній діяльності.

Зміст і форми роботи спрямовані на забезпечення практичного застосування набутих знань і вмінь, розвиток рефлексивності як умови забезпечення глибокого розуміння змісту навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна, дистанційна

Мета підвищення кваліфікації: удосконалення професійних компетентностей педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти щодо реалізації сучасних підходів до навчання в Новій українській школі відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти, зокрема впровадження компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, середовищного та STEM-орієнтованого підходів, застосування проблемного, проєктного й кооперативного навчання, конструювання компетентнісно орієнтованих завдань та здійснення рефлексивного аналізу ефективності їх упровадження у власній педагогічній практиці відповідно до вимог професійного стандарту вчителя.

Завдання підвищення кваліфікації:

- розвивати вміння здійснювати педагогічну рефлексію та самоаналіз ефективності впровадження сучасних підходів до навчання в освітній практиці Нової української школи;
- ознайомити слухачів із сучасними підходами до організації освітнього процесу (компетентнісним, діяльнісним, особистісно орієнтованим, інтегративним, середовищним, STEM-орієнтованим), а також із механізмами проблемного, проєктного та кооперативного навчання;
- сформулювати вміння проєктувати освітній процес на засадах компетентнісного підходу, добирати та поєднувати сучасні підходи залежно від мети навчання та формату освітнього процесу (очного, дистанційного, змішаного);

- забезпечити формування здатності конструювати компетентнісно орієнтовані завдання, організувати глибинне навчання, розвивати критичне мислення та когнітивну гнучкість учнів;
- розвинути навички організації кооперативної взаємодії учнів, застосування матриці оцінювання групової діяльності та інструментів формувального оцінювання;
- підвищити здатність педагогів до аналізу результативності освітнього процесу, оцінювання ефективності застосованих підходів і коригування педагогічних рішень відповідно до освітніх потреб учнів;
- сформувати готовність до систематичного вдосконалення власної педагогічної практики відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти та Професійного стандарту вчителя.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОН України від 29 серпня 2024 року №1225:

Б2. Емоційно-етична компетентність — здатність усвідомлювати й регулювати власний емоційний стан, дотримуватися етичних норм професійної діяльності, забезпечувати психологічно безпечне освітнє середовище під час упровадження сучасних підходів до навчання.

Б3. Компетентність педагогічного партнерства — здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями на засадах особистісно орієнтованого та діяльнісного підходів, організації кооперативної роботи, професійної співпраці з колегами з метою підвищення якості освітнього процесу.

Г1. Прогностична компетентність, зокрема:

Г1.1. здатність прогнозувати результати навчання з урахуванням компетентнісного підходу;

Г1.2. здатність планувати освітній процес відповідно до сучасних підходів до навчання та очікуваних результатів Державного стандарту.

Г2. Проектувальна компетентність — здатність проектувати освітній процес, інтегрувати компетентнісний, діяльнісний, інтегративний і STEM-орієнтований підходи, застосовувати проблемне, проектне та кооперативне навчання, конструювати компетентнісно орієнтовані завдання.

Г3. Оцінювально-аналітична компетентність — здатність аналізувати результати освітнього процесу, оцінювати ефективність застосування сучасних підходів, здійснювати рефлексивний аналіз власної педагогічної діяльності та коригувати педагогічні рішення відповідно до освітніх потреб учнів.

Д1. Здатність до навчання впродовж життя — готовність до безперервного вдосконалення професійної діяльності шляхом оновлення методичного інструментарію та впровадження сучасних підходів до навчання.

Очікувані результати підвищення кваліфікації. За результатами навчання слухачі вдосконалять професійні компетентності, необхідні для реалізації сучасних підходів до навчання в умовах Нової української школи,

поглиблюють знання щодо компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, середовищного та STEM-орієнтованого підходів, набудуть практичних умінь проєктувати освітній процес на засадах компетентнісної освіти, застосовувати проблемне, проєктне та кооперативне навчання, конструювати компетентнісно орієнтовані завдання та здійснювати рефлексивний аналіз ефективності власної педагогічної діяльності.

Учасники навчання сформулюють та удосконалять здатності щодо:

Знання і розуміння:

- сутності та особливостей сучасних підходів до навчання в Новій українській школі;
- принципів компетентнісного навчання та вимог Державного стандарту базової середньої освіти;
- механізмів проблемного, проєктного та кооперативного навчання;
- особливостей організації глибинного навчання та розвитку критичного мислення;
- структури компетентнісно орієнтованого завдання;
- ролі педагогічної рефлексії у підвищенні ефективності впровадження сучасних підходів до навчання.

Уміння:

- проєктувати освітній процес із урахуванням компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів;
- конструювати компетентнісно орієнтовані завдання та добирати ефективні освітні інструменти;
- застосовувати елементи проблемного, проєктного, кооперативного та STEM-орієнтованого навчання;
- організовувати кооперативну взаємодію учнів і використовувати матрицю оцінювання групової діяльності;
- адаптувати освітні підходи до умов очного, дистанційного та змішаного навчання;
- здійснювати аналіз і самоаналіз ефективності застосування сучасних підходів та коригувати педагогічні рішення відповідно до освітніх потреб учнів.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- усвідомлення відповідальності за якість реалізації сучасних підходів до навчання;
- готовність до педагогічних змін і впровадження інновацій;
- відкритість до професійної рефлексії та вдосконалення власної педагогічної практики;
- налаштованість на безперервне професійне зростання відповідно до вимог Нової української школи.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Оцінювання результатів навчання слухачів здійснюється на засадах

компетентнісного підходу та спрямоване на визначення рівня сформованості професійних знань і практичних умінь щодо реалізації сучасних підходів до навчання в Новій українській школі.

Система оцінювання передбачає комплексне врахування:

- активності та участі слухачів у практичних заняттях;
- виконання індивідуальних і групових практичних завдань (проектування фрагментів уроків, розроблення компетентнісно орієнтованих завдань, моделювання проблемних і кооперативних навчальних ситуацій);
- результатів підсумкового онлайн-тестування.

Оцінювання спрямоване не лише на перевірку теоретичного розуміння сучасних підходів до навчання, а й на визначення здатності слухачів:

- проектувати освітній процес на засадах компетентнісного підходу;
- застосовувати проблемне, проєктне та кооперативне навчання;
- конструювати компетентнісно орієнтовані завдання;
- здійснювати рефлексивний аналіз ефективності впровадження сучасних підходів у власній педагогічній практиці.

Для успішного завершення програми слухачам необхідно:

- взяти участь не менше ніж у 75 % навчальних занять (очних або онлайн);
- виконати практичні завдання, передбачені програмою;
- пройти підсумкове тестування (онлайн) з результатом не нижче 60 % (тест містить 20 запитань; кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал).

Результати оцінювання фіксуються в електронному або очному форматі та враховуються під час ухвалення рішення щодо видачі документа про підвищення кваліфікації встановленого зразка.

Документ про підвищення кваліфікації: За результатами виконання Програми слухачам буде видано сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка, що відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 №800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (із урахуванням змін).

Вартість: 1000 грн

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено інтерактивні лекційні заняття з аналізом нормативних і методичних орієнтирів Нової української школи, розглядом сутності та особливостей сучасних підходів до навчання, а також практичні заняття у форматі воркшопів, роботи в групах і парах, моделювання навчальних ситуацій і розв'язання педагогічних кейсів.

Особливістю практичних занять є виконання компетентнісно орієнтованих завдань, спрямованих на реалізацію сучасних підходів до навчання: аналіз фрагментів уроків з позицій компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів; робота з критеріями формульованого оцінювання (самооцінювання та взаємооцінювання); проектування

фрагментів уроків і навчальних завдань із використанням проблемного, проєктного, кооперативного та STEM-орієнтованого навчання; конструювання компетентісно орієнтованих завдань.

Передбачено елементи колегіального аналізу уроку («дослідження уроку») як інструменту рефлексивного вдосконалення педагогічної практики та підвищення ефективності впровадження сучасних підходів до навчання.

Участь у більшості очних або онлайн-зустрічей є складовою оцінювання результатів навчання й передбачає активну професійну взаємодію, обмін досвідом і рефлексивне обговорення освітніх практик.

Самостійна робота передбачає опрацювання рекомендованих матеріалів і нормативних документів, виконання практичних та рефлексивних завдань за темами модулів, аналіз власної педагогічної діяльності з позицій сучасних підходів до навчання, підготовку прикладів освітніх напрацювань та їх представлення для професійного обговорення.

Підсумковий контроль здійснюється у формі онлайн-тестування.

Зміст програми складається з трьох модулів, спрямованих на формування здатності педагогів реалізовувати сучасні підходи до навчання в умовах Нової української школи. На завершальному етапі слухачі проходять підсумкове тестування (20 запитань). Максимальна кількість балів — 20, прохідний бал — 60 % (12 балів). Результати тестування разом з активністю та виконанням практичних завдань враховуються під час ухвалення рішення щодо успішного завершення програми.

Загальний обсяг програми становить 30 годин (1 кредит ЄКТС), з них: 9 годин — лекційні заняття, 15 годин — практична робота, 4 години — самостійна робота, 2 години — контрольні заходи (тестування). Учасники, які відвідали не менше 75 % навчальних занять і успішно пройшли підсумкове оцінювання, отримують сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі					
Тема 1.1. Підхід як стратегія навчання. Взаємозв'язок підходу з методами, формами та прийомами	2	1	0	0	3
Тема 1.2. Компетентнісний,	1	1	0	0	2

діяльнісний, особистісно орієнтований, інтегративний, середовищний підходи					
Тема 1.3. STEM-орієнтований підхід у навчанні предметів	1	2	0	0	3
Тема 1.4. Взаємозалежність підходів. Реалізація в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання	0	1	1	0	2
Разом за модулем 1	4	5	2	0	10
МОДУЛЬ 2. Сучасні моделі організації навчальної діяльності					
Тема 2.1. Проблемне навчання: сутність, механізм, освітні інструменти	1	1	1	0	3
Тема 2.2. Проєктне навчання: сутність, переваги, планування навчального проєкту	1	2	0	0	3
Тема 2.3. Спільні та відмінні риси проблемного і проєктного навчання	0	1	0	0	1
Тема 2.4. Кооперативне навчання: методи, умови ефективності, матриця оцінювання групової діяльності	1	2	0	0	3
Разом за модулем 2	3	6	1	0	10
МОДУЛЬ 3. Глибинне навчання та компетентісно орієнтовані завдання					
Тема 3.1. Глибинне навчання. Розвиток критичного мислення та когнітивної гнучкості	1	1	1	0	3

Тема 3.2. Компетентнісно орієнтовані завдання: структура та методичні орієнтири конструювання	1	2	0	0	3
Тема 3.3. Практична зорієнтованість навчання. Рефлексивний аналіз ефективності застосування підходів	0	1	1	0	2
Контрольні заходи (онлайн-тестування)	0	0	0	2	2
Разом за модулем 3	2	4	2	2	10
Усього	9	15	4	2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі

Тема 1.1. Підхід як стратегія навчання. Взаємозв'язок підходу з методами, формами та прийомами

Тема передбачає осмислення сутності сучасних підходів до навчання як стратегічної основи організації освітнього процесу в Новій українській школі відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти. Розглядається поняття «підхід» як цілісна система, що поєднує методи, форми та прийоми навчання й визначає логіку побудови освітнього процесу.

Аналізуються основні характеристики компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного та середовищного підходів. Окрема увага приділяється STEM-орієнтованому підходу як інструменту інтеграції змісту та формування практичних умінь і життєвих навичок учнів.

Розглядається взаємозалежність і взаємодоповнюваність підходів, їх реалізація в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання. Аналізується зміна ролі вчителя та учня в контексті переходу від знаннєвої моделі до компетентнісної, спрямованої на розвиток ключових компетентностей, критичного мислення та здатності до практичного застосування знань.

Висвітлюється значення практичної зорієнтованості навчання та рефлексивності як умови підвищення ефективності впровадження сучасних підходів у педагогічній діяльності.

Практичне відпрацювання: аналіз освітніх ситуацій з позицій різних підходів; визначення можливостей інтеграції підходів у власній педагогічній практиці; моделювання фрагмента уроку з урахуванням компетентнісного та

діяльнісного підходів; рефлексивний аналіз ефективності обраних педагогічних рішень.

Тема 1.2. Компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, інтегративний, середовищний підходи

Розкривається сутність компетентнісного підходу як орієнтації освітнього процесу на досягнення очікуваних результатів навчання та формування ключових і предметних компетентностей. Аналізуються особливості діяльнісного підходу, що передбачає організацію навчання через активну діяльність учня та включення його в освітній процес як суб'єкта навчання.

Розглядається особистісно орієнтований підхід як засіб урахування індивідуальних освітніх потреб учнів, інтегративний підхід — як механізм встановлення міжпредметних зв'язків і цілісного бачення змісту освіти, а також середовищний підхід — як організація освітнього середовища, що сприяє розвитку особистості, співпраці та формуванню життєвих навичок.

Особлива увага приділяється взаємодоповнюваності зазначених підходів та можливостям їх комплексного застосування під час проектування уроку та освітнього процесу загалом.

Практичне відпрацювання: аналіз фрагментів уроків з позицій різних підходів; визначення ознак кожного підходу в навчальній діяльності; моделювання навчальної ситуації з поєднанням компетентнісного та діяльнісного підходів; рефлексивний аналіз доцільності обраних педагогічних рішень.

Тема 1.3. STEM-орієнтований підхід у навчанні предметів

Тема передбачає розгляд сутності STEM-орієнтованого підходу як інтеграції природничих наук, технологій, інженерії та математики в освітньому процесі з метою формування в учнів практичних умінь і життєвих навичок.

Розкривається роль STEM-підходу у формуванні дослідницької компетентності, розвитку критичного мислення, когнітивної гнучкості, уміння працювати в команді, розв'язувати проблеми та застосовувати знання в реальних життєвих ситуаціях. Аналізуються можливості міжпредметної інтеграції змісту навчання та організації діяльнісного освітнього середовища.

Особлива увага приділяється включенню учня в активну пізнавальну діяльність як суб'єкта навчання, організації навчальних досліджень, міні-проектів і практикоорієнтованих завдань, що поєднують знання з різних освітніх галузей.

Розглядаються можливості реалізації STEM-підходу в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

Практичне відпрацювання: аналіз прикладів STEM-завдань; розроблення міні-проекту; моделювання фрагмента уроку з використанням STEM-підходу;

рефлексивний аналіз очікуваних результатів навчання та життєвих навичок, що формуються.

Тема 1.4. Взаємозалежність підходів. Реалізація в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання

Тема передбачає розгляд взаємозалежності та взаємодоповнюваності сучасних підходів до навчання як цілісної системи організації освітнього процесу. Аналізується поєднання компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, середовищного та STEM-орієнтованого підходів під час проектування уроку.

Розглядаються особливості реалізації сучасних підходів в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання, забезпечення активної участі учнів як суб'єктів освітнього процесу, збереження практичної спрямованості та формування життєвих навичок.

Підкреслюється значення гнучкого поєднання підходів для досягнення очікуваних результатів навчання та розвитку критичного мислення, самостійності й відповідальності учнів.

Практичне відпрацювання: адаптація фрагмента уроку до різних форматів навчання; визначення способів поєднання підходів для досягнення компетентнісних результатів; рефлексивний аналіз ефективності педагогічних рішень.

МОДУЛЬ 2. Сучасні моделі організації навчальної діяльності

Тема 2.1. Проблемне навчання: сутність, механізм, освітні інструменти

Тема передбачає розгляд сутності проблемного навчання як способу організації пізнавальної діяльності учнів через створення проблемних ситуацій. Аналізуються етапи проблемного навчання: постановка проблемного запитання, висунення гіпотез, пошук і перевірка доказів, формулювання висновків.

Розглядаються освітні інструменти проблемного навчання, що сприяють розвитку критичного мислення, самостійності, вміння аналізувати інформацію та приймати рішення. Підкреслюється роль учня як активного суб'єкта навчальної діяльності.

Практичне відпрацювання: формулювання проблемних запитань до теми уроку; моделювання проблемної ситуації; аналіз ефективності використання проблемного навчання для досягнення компетентнісних результатів.

Тема 2.2. Проєктне навчання: сутність, переваги, планування навчального проєкту

Тема передбачає розгляд сутності проєктного навчання як моделі організації освітнього процесу, спрямованої на розв'язання практично значущих проблем і створення освітнього продукту. Аналізуються переваги проєктного навчання для формування ключових компетентностей, життєвих

навичок, уміння працювати в команді та застосовувати знання в реальних ситуаціях.

Розглядаються етапи планування навчального проєкту: визначення проблеми та мети, планування діяльності, розподіл ролей, реалізація, презентація результатів, оцінювання. Підкреслюється активна роль учня як суб'єкта діяльності та відповідальність за спільний результат.

Практичне відпрацювання: розроблення структури міні-проєкту; визначення очікуваних результатів і критеріїв оцінювання; моделювання фрагмента уроку з використанням проєктного навчання.

Тема 2.3. Спільні та відмінні риси проблемного і проєктного навчання

Тема передбачає порівняльний аналіз проблемного та проєктного навчання як моделей організації пізнавальної діяльності учнів. Визначаються спільні риси: орієнтація на активну участь учня, розвиток критичного мислення, формування компетентностей і практичну спрямованість навчання.

Розглядаються відмінності між моделями: у проблемному навчанні акцент робиться на пошуку розв'язання проблемної ситуації в межах навчального матеріалу, тоді як проєктне навчання передбачає створення кінцевого продукту та довготривалу діяльність учнів.

Аналізується доцільність використання кожної моделі залежно від мети уроку, очікуваних результатів навчання та формату організації освітнього процесу.

Практичне відпрацювання: порівняння прикладів навчальних ситуацій; визначення, у яких випадках доцільно застосувати проблемне або проєктне навчання; обґрунтування вибору педагогічного рішення.

Тема 2.4. Кооперативне навчання: методи, умови ефективності, матриця оцінювання групової діяльності

Тема передбачає розгляд кооперативного навчання як моделі організації спільної діяльності учнів, спрямованої на досягнення спільного результату. Аналізуються принципи кооперації: позитивна взаємозалежність, індивідуальна відповідальність, рівна участь, розвиток комунікативних умінь.

Розглядаються методи кооперативного навчання, особливості розподілу ролей у групі та умови ефективного перебігу групової роботи. Підкреслюється значення формувального оцінювання та взаємооцінювання в процесі співпраці.

Окрема увага приділяється матриці оцінювання групової діяльності учнів як інструменту визначення внеску кожного учасника, оцінювання якості співпраці та досягнення компетентнісних результатів навчання.

Практичне відпрацювання: моделювання кооперативного завдання; розроблення матриці оцінювання групової діяльності; визначення критеріїв

оцінювання індивідуального внеску та спільного результату; рефлексивний аналіз ефективності групової роботи.

МОДУЛЬ 3. Глибинне навчання та компетентісно орієнтовані завдання

Тема 3.1. Глибинне навчання. Розвиток критичного мислення та когнітивної гнучкості

Тема передбачає розгляд сутності глибинного навчання як організації освітнього процесу, спрямованого на усвідомлене розуміння змісту, встановлення зв'язків між поняттями та здатність застосовувати знання в нових ситуаціях. Аналізуються відмінності між поверхневим і глибинним засвоєнням навчального матеріалу.

Розглядаються методи розвитку критичного мислення, уміння аналізувати інформацію, аргументувати власну позицію, оцінювати докази та приймати обґрунтовані рішення. Підкреслюється значення когнітивної гнучкості як здатності змінювати стратегії мислення залежно від навчальної ситуації.

Особлива увага приділяється організації навчальної діяльності, у якій учень виступає активним суб'єктом пізнання, а навчання має практичну спрямованість і забезпечує формування життєвих навичок.

Практичне відпрацювання: аналіз завдань на предмет глибинного або поверхневого характеру; розроблення запитань високого рівня складності; моделювання навчальної ситуації, спрямованої на розвиток критичного мислення; рефлексивний аналіз очікуваних результатів навчання.

Тема 3.2. Компетентісно орієнтовані завдання: структура та методичні орієнтири конструювання

Тема передбачає розгляд сутності компетентісно орієнтованих завдань як інструменту реалізації компетентісного підходу до навчання. Аналізується їх відмінність від репродуктивних завдань та роль у формуванні ключових і предметних компетентностей, життєвих навичок і здатності застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Розглядається структура компетентісно орієнтованого завдання: контекст (життєва або навчальна ситуація), діяльність учня (пізнавальна дія), продукт (очікуваний результат), критерії оцінювання. Підкреслюється значення практичної спрямованості, міжпредметних зв'язків і включення учня в активну діяльність як суб'єкта навчання.

Аналізуються методичні орієнтири конструювання завдань різного рівня складності та їх використання в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

Практичне відпрацювання: аналіз прикладів компетентісно орієнтованих завдань; розроблення власного завдання за визначеною

структурою; формулювання критеріїв оцінювання; рефлексивний аналіз відповідності завдання очікуваним результатам навчання.

Тема 3.3. Практична зорієнтованість навчання та рефлексивність

Тема передбачає розгляд практичної зорієнтованості навчання як умови формування життєвих навичок і здатності учнів застосовувати знання в реальних ситуаціях. Аналізуються способи пов'язання навчального матеріалу з життєвим досвідом учнів, організації діяльності, що має особистісний сенс і соціальну значущість.

Розглядається включення учня в навчальну діяльність як активного суб'єкта освітнього процесу, відповідального за власний результат. Підкреслюється роль формувального оцінювання, самооцінювання та взаємооцінювання в забезпеченні зворотного зв'язку й підтримці навчального поступу.

Окрема увага приділяється рефлексивності навчання як інструменту аналізу ефективності застосування сучасних підходів, коригування педагогічних рішень і підвищення якості освітнього процесу.

Практичне відпрацювання: розроблення практикоорієнтованого завдання; визначення життєвих навичок, що формуються; використання інструментів формувального оцінювання; рефлексивний аналіз результативності освітніх рішень.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Проведення самооцінювання ефективності застосування сучасних підходів до навчання (компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, STEM-орієнтованого) у власній педагогічній практиці з визначенням можливостей їх удосконалення.
2. Аналіз педагогічного кейсу (фрагмента уроку або навчальної ситуації) з позицій реалізації сучасних підходів до навчання: визначення активності учнів як суб'єктів навчання, прогнозування компетентнісних результатів та оцінювання доцільності застосованих методів.
3. Розроблення фрагмента уроку або навчального завдання з використанням проблемного, проектного чи кооперативного навчання з урахуванням формування життєвих навичок та очікуваних результатів навчання.
4. Конструювання компетентнісно орієнтованого завдання відповідно до методичних орієнтирів НУШ (контекст – діяльність учня – продукт – критерії оцінювання).
5. Планування та проведення елементів «дослідження уроку» з фокусом на реалізацію сучасних підходів до навчання: визначення об'єкта спостереження (активність учнів, співпраця, розвиток критичного мислення), аналіз результатів та формулювання рекомендацій щодо підвищення ефективності навчання.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Опрацювати положення Державного стандарту базової середньої освіти щодо ключових компетентностей та визначити механізми їх реалізації через сучасні підходи до навчання.
2. Проаналізувати приклади проблемного, проєктного або кооперативного навчання (у власній предметній галузі) та визначити їх потенціал для формування життєвих навичок здобувачів освіти.
3. Ознайомитися з методичними рекомендаціями щодо конструювання компетентісно орієнтованих завдань і розробити приклад завдання для власного предмета.
4. Проаналізувати власний урок (або його фрагмент) з позицій сучасних підходів до навчання та визначити напрями вдосконалення організації навчальної діяльності учнів.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
4. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: Постанова КМУ від 21.08.2019 №800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF>
5. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти: Постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF>
6. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації: Наказ МОН України від 12.10.2022 № 904. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikaciyi-vchiteliv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti-yaki-vprovadzhuyut-novij-derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
7. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення типових програм підвищення кваліфікації: Наказ МОН України від 13.10.2025 № 1349. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-metodychnykh-rekomendatsii-shchodo-rozroblennia-typovykh-prohram-pidvyshchennia-kvalifikatsii-pedahohichnykh-pratsivnykiv>
8. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: Наказ МОН України від 29.08.2024 № 1225.

URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>

Основна література

1. Венгловська О., Гладкова Г., Новик І., Стягунова О. Як розробити ПРОграму та курс підвищення кваліфікації. Київ: УІРО, 2025. 54 с. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/12/prof-22.12.2025.pdf>
2. Державний стандарт базової середньої освіти: матеріали та роз'яснення // МОН України. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/derzhavniy-standart-bazovoi-serednoi-osviti>
3. Організатору інноваційної діяльності в закладах загальної середньої освіти: електронний навчально-методичний посібник / за заг. ред. С. В. Кириленко, І. Н. Євтушенко. Київ, 2025. 438 с. URL: <https://znayshov.com/FR/44980/1094.pdf>
4. Сучасні підходи і технології Нової української школи: навчально-методичний посібник / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/news/prezentovano-posibnik-pro-suchasni-pidkhodi-i-tekhnologii-novoi-ukrainskoi-shkoli>